

Sygnatura akt VIII Ns 318/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabella Bors

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W.

z udziałem J. W. (1), M. W., D. W. (1),

I. W. (1), J. W. (2) oraz A. W.

o złożenie do depozytu

postanawia:

1) oddalić wniosek,

2) stwierdzić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt VIII Ns 318/19

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 19 lutego 2019 roku wnioskodawca (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o udzielenie zezwolenia na złożenie do depozytu sądowego comiesięcznej kwoty 16.000,00 zł tytułem czynszu netto powiększonego o podatek VAT za najem powierzchni użytkowej należnego na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego z dnia 12.01.2008 r. zawartej z wynajmującymi J. W. (1), M. W. oraz D. W. (1), prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Z (...) s.c. z siedzibą w Ł..

Warunek wydania przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego określono następująco:

„(...) zastrzeżenie, że przedmiot złożony do depozytu może zostać wydany uczestnikom (oznaczonym we wniosku jako: J. W. (1), M. W., D. W. (1), I. W. (1), J. W. (2) i A. W.) po przedstawieniu umownego lub sądowego działu spadku określającego udziały spadkobierców w nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...).”

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że w dniu 12 stycznia 2008 roku zawarł z I. W. (2), I. K. oraz B. W. umowę najmu lokalu użytkowego położonego w Ł. przy ulicy (...). Na mocy umowy sprzedaży z dnia 02.01.2009r. oraz umowy darowizny z dnia 15.10.2009r., aneksami nr (...) w prawa i obowiązki wynajmującego weszli Z. W. oraz J. W. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Z (...) s.c. z siedzibą w Ł., ul. (...), lok. 14. Umowa zmienia była następnie aneksami nr (...).

W związku ze śmiercią Z. W., na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 27.01.2017r. w prawa i obowiązki wynajmującego obok J. W. (1) weszli M. W. i D. W. (2). Zmiana wynajmujących nastąpiła aneksem nr (...) do umowy najmu.

Postanowieniem z dnia 22.02.2018r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi uchylił powyższy akt poświadczenia dziedziczenia, stwierdzając, że spadek po Z. W. na podstawie ustawy wprost nabyli: M. W. w 1/4, syn D. W. (2) w 3/16, a z dobrodziejstwem inwentarza: syn J. W. (2) w 3/16, syn A. W. w 3/16 i córka I. W. (1) w 3/16.

Wnioskodawca wskazał, że pismem z dnia 26.10.2018r. został wezwany przez J. W. (2), A. W. i I. W. (1) do zapłaty 9/16 kwoty czynszu za najem lokalu na ich rzecz. Z księgi wieczystej nieruchomości, której wniosek dotyczy wynika, że jej właścicielami są: J. W. (1), M. W. oraz D. W. (1).

W ocenie wnioskodawcy powyższe oznacza zaistnienie sporu kto i w jakiej części jest wierzycielem, nie doszło do sądowego ani umownego działu spadku, co oznacza, zgodnie z art. 467 k.c. uprawnienie dłużnika do złożenia świadczenia do depozytu sądowego celem wykonania ciężącego na nim zobowiązania wynikającego z umowy najmu.

(wniosek k. 3-5)

Pismem przygotowawczym z dnia 01.04.2019r. wnioskodawca wskazał, że łączna kwota tytułem już wymagalnego czynszu najmu za okres od 1 listopada 2018 roku do 31 marca 2019 roku wynosi 98.000 zł brutto. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. wniósł ponadto o zezwolenie na comiesięczne składanie do depozytu sądowego kwoty 19.680 zł brutto po dacie wydania orzeczenia zezwalającego na składanie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

(pismo przygotowawcze wnioskodawcy k. 60)

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2019 roku Referendarz Sądowy zezwolił wnioskodawcy na złożenie do depozytu sądowego kwoty 98.400,00 zł tytułem wymagalnego czynszu najmu lokalu użytkowego za okres 1 listopada 2018 roku do 31 marca 2019 roku na podstawie umowy najmu z dnia 12 stycznia 2008 roku zawartej z wynajmującym J. W. (1), M. W. oraz D. W. (1), prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Z (...) S.C. z siedzibą w Ł., zezwolił wnioskodawcy na comiesięczne składanie do depozytu sądowego wymagalnych kwot po 16.000,00 zł tytułem przyszłego czynszu netto powiększonego o podatek VAT za najem lokalu użytkowego na podstawie umowy najmu z dnia 12 stycznia 2008 roku zawartej z wynajmującym J. W. (1), M. W. oraz D. W. (1), prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Z (...) S.C. z siedzibą w Ł., począwszy od należności za miesiąc kwiecień 2019 roku, stwierdzając, że kwoty złożone do depozytu sądowego na podstawie niniejszego postanowienia mogą być wypłacone uczestnikom po przedstawieniu umownego lub sądowego działu spadku po zmarłym Z. W., określającego udziały spadkobierców w nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), nadto stwierdził, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

(postanowienie k. 62-63)

Na powyższe orzeczenie skargę złożył uczestnik, postępowania reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika - D. W. (1), zarzucając mu naruszenie przepisów art. 693¹ k.p.c., 233 k.p.c., 206 § 1 w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 207 § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c., 514 § 1 zd. 2 k.p.c. oraz 232 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego, tj. art. 467 pkt 3 k.p.c.. Skarżący wniósł o zezwolenie na złożenie przez wnioskodawcę do depozytu kwoty 18.000 zł tytułem części wymagalnej kwoty czynszu netto, jak również na składanie w przyszłości dalszych świadczeń w kwocie 4.500 zł tytułem części czynszu netto, gdy staną się wymagalne, zastrzeżenie, że przedmiot złożony do depozytu może zostać wydany uczestnikom po przedstawieniu umownego lub sądowego działu spadku określającego udziały spadkobierców w nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) i oddalenie wniosku w pozostałym zakresie.

W skardze skarżący podniósł m.in., że postanowienie uchylające akt poświadczenia dziedziczenia stało się prawomocne z dniem 16 marca 2018 roku, a lokal, za który wnioskodawca uiszcza czynsz ma urządzone dwie, a nie

jedną księgę wieczystą, nadto zmarły Z. W. był współwłaścicielem przedmiotowych nieruchomości posiadając w nich udział w wysokości 1/2; drugim współwłaścicielem jest J. W. (1), któremu przysługuje udział w wysokości 1/2 własności nieruchomości.

W konsekwencji w ocenie D. W. (1) brak jest podstaw do przekazywania do depozytu sądowego co najmniej świadczenia w części przypadającej J. W. (1) – współwłaścicielowi w 1/2 przedmiotowych nieruchomości. Skarżący wskazał ponadto, że niesporne są także udziały spadkobierców Z. W..

(skarga 70-75)

W odpowiedzi na skargę wnioskodawca podtrzymał żądanie wniosku wnosząc o oddalenie skargi i podnosząc, że Sąd w postępowaniu depozytowym nie posiada uprawnień do badania, czy złożenie do depozytu jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym.

(pismo przygotowawcze wnioskodawcy k. 91-92)

Uczestnicy postępowania: I. W. (1), J. W. (2) i A. W., reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika, wnieśli o oddalenie skargi w całości, podnosząc, że Sąd nie posiada uprawnień do badania, czy złożenie do depozytu jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialno-prawnym i nie rozstrzyga sporów w tym przedmiocie.

(pismo przygotowawcze k. 109-112)

Do chwili zamknięcia rozprawy uczestnicy postępowania podtrzymali swoje stanowiska w sprawie. Na rozprawie w dniu 19 września 2019 roku pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że posiada wiedzę, co do spadkobierców Z. W. oraz udziałów w spadku im przypadającym.

(protokół rozprawy k. 139, k. 169)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 398²² § 3 k.p.c. w przypadku wniesienia skargi na orzeczenie referendarza sądowego orzeczenie to traci moc.

Skarga na orzeczenie referendarza ma charakter anulacyjny, jej wniesienie powoduje automatycznie utratę mocy zaskarżonego orzeczenia, wobec czego Sąd orzekający po wniesieniu skargi nie może oddalić skargi, o co wnosili wnioskodawca i uczestnicy postępowania: I. W. (1), J. W. (2) i A. W., ale zobowiązany był ponownie zbadać zasadność wniosku o udzielenie zezwolenia na złożenie świadczenia do depozytu sądowego.

Zauważyć również należy, że wniesienie skargi powoduje utratę mocy orzeczenia referendarza w całości, choćby zaskarżono to orzeczenie tylko w części. Jest jasne, że utrata mocy orzeczenia następuje także wtedy, gdy skargę wniosła tylko jedna z uczestników, przy bierności pozostałych uczestników, a nawet przy ich aprobacie dla tego orzeczenia (por. Gudowski Jacek. Art. 398(22). W: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V. Wolters Kluwer, 2016).

W ocenie Sądu orzekającego w sprawie wniosek podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wnioskodawca, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, od początku postępowania, konsekwentnie wnosił o jego wydanie uczestnikom: J. W. (1), M. W., D. W. (1), I. W. (1), J. W. (2) i A. W. po przedstawieniu umownego lub sądowego działu spadku określającego udziały spadkobierców w nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...). Rzecz jednak w tym, że polskie prawo nie przewiduje obligatoryjnego przeprowadzenia działu spadku. To, pozostawione jest wyłącznej woli spadkobierców. Zgodnie zaś z art. 1035 k.c. jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych.

Konkretne udziały spadkobierców w spadku po Z. W. wynikają wprost z postanowienia uchylającego akt poświadczenia dziedziczenia i stwierdzającego nabycie spadku po nim przez uczestników postępowania (postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, z dnia 22 lutego 2018 roku, wydane w sprawie II Ns 522/17). Postanowienie to jest prawomocne od dnia 16 marca 2018 roku, wnioskodawca zaś domaga się zezwolenia na złożenie do depozytu sądowego świadczeń obejmujących należności czynszowe za okres znacznie późniejszy, tj. od 1 listopada 2018 roku. Zauważyć również należy, że podstawą wpisu w księgach wieczystych przedmiotowej nieruchomości uczestników: M. W. i D. W. (1) jest akt poświadczenia dziedziczenia, co do którego każda ze stron postępowania ma świadomość, że jest prawomocnie uchylony.

O ile zatem określenie warunków wydania depozytu należy do wnioskodawcy, o tyle te zawsze podlegają kontroli sądu pod względem wymagań prawa materialnego - pod względem zgodności z przepisami prawa i zasadami współzycia społecznego (por. postanowienie SN z dnia 31 sierpnia 1963 r., III CR 139/63, OSNC 1964, nr 12, poz. 255). Wadliwe określenie warunków we wniosku

i ich zaakceptowanie w postanowieniu sądu skutkowałoby tym, że depozyt nie mógłby być odebrany przez wierzyciela (zob. wyr. z 19.7.2005 r., II PK 405/04, OSNAPiUS 2006, Nr 11–12, poz. 177; wyr. SN z 15.4.2005 r., I CK 735/04, PB 2006, Nr 8 z glosą K. Markiewicza, PiP 2007, Nr 4, s. 141–146) i w konsekwencji ulegałby przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa jako niepodjęty depozyt (ustawa o likwidacji niepodjętych depozytów).

Podkreślić z całą mocą jeszcze raz należy, że o treści warunku wypłacenia środków z depozytu sądowego decyduje wniosek a nie postanowienie zezwalające na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (art. 693¹⁴ k.p.c.). Sąd nie ma żadnego uprawnienia do modyfikowania warunku i w razie jego wady, zmuszony jest oddalić cały wniosek.

W ocenie Sądu warunek wypłaty z depozytu sądowego określony w przedmiotowej sprawie jako: „(...) przedmiot złożony do depozytu może zostać wydany uczestnikom po przedstawieniu umownego lub sądowego działu spadku określającego udziały spadkobierców w nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...)” pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa (wymaga bowiem do jego spełnienia przeprowadzenie działu spadku mimo braku takiego obliwu w świetle obowiązujących przepisów prawa) i w konsekwencji, wobec braku konieczności dokonania działu spadku, może być warunkiem nieziszczalnym. Jego zaakceptowanie przez Sąd mogłoby oznaczać, że już w chwili składania wniosku, los depozytu mógłby być przesądzony, gdyż podlegałby przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa jako nie podjęty w terminie.

W konsekwencji, w ocenie Sądu, sama treść zakreślonego we wniosku warunku wydania z depozytu sądowego przesądzała o oddaleniu wniosku (art. 693¹ k.p.c.).

Poza powyższym oddalić wniosek należało również wobec tego, że według przytoczonych okoliczności złożenie świadczenia do depozytu sądowego w sprawie nie jest prawnie uzasadnione.

Oczywiście Sąd orzekający w sprawie ma świadomość ograniczonej kognicji w sprawach o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, która ogranicza się do formalnej oceny twierdzeń wniosku - Sąd nie bada ich prawdziwości, ale jednocześnie Sąd orzekający w sprawie o udzielenie zezwolenia na złożenie świadczenia do depozytu sądowego jest zawsze zobligowany do stwierdzenia, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione, tj. czy w świetle okoliczności wskazanych we wniosku

- spełnione zostały przesłanki warunkujące jego uwzględnienie (por. orzeczenie SN z dnia 23 czerwca 1938 r., C.II. 728/38, Przegląd Prawa i Administracji 1938, nr 4, poz. 308, wyr. SN z 15.4.2005 r., I CK 735/04, PB 2006, Nr 7–8 z glosą K. M., PiP 2007, Nr 4, s. 141–146).

W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu, według okoliczności przytoczonych we wniosku złożenie do depozytu nie jest również prawnie uzasadnione. Podkreślić należy, że już we wniosku, a następnie w składanych pismach przygotowawczych, a także na rozprawie, uczestnicy postępowania, wszyscy reprezentowani przez zawodowych pełnomocników, twierdzili, że posiadają wiedzę, co do udziałów przypadających poszczególnym spadkobiercom Z.

W. w spadku po nim, jak również co do tego, że spadkodawcy przysługiwał udział wynoszący w 1/2 prawa własności nieruchomości (fizycznie stanowiących jedną całość).

Podkreślić również należy, że uczestnicy postępowania nie negowali istnienia umowy najmu przedmiotowego lokalu użytkowego, na którą powoływał się wnioskodawca już we wniosku, i którą wnioskodawca jest związany. Z umowy tej jednoznacznie wynika w jaki sposób najemca winien regulować należności czynszowe. Zauważyć w tym miejscu należy, że czynsz najmu jest należny wynajmującemu, zupełnie innym zagadnieniem, nie rozstrzyganym i nie wymagającym rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, jest zaś ewentualna kwestia rozliczeń pomiędzy wynajmującym a spadkobiercami Z. W..

Powyższe oznacza, że w sprawie nie została spełniona przesłanka uzasadniająca złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, na którą powołuje się wnioskodawca, co do sporu kto i w jakim zakresie jest wierzycielem – art. 467 ust. 3 k.c.. Wskazany przepis dotyczy sytuacji, kiedy zachodzą wątpliwości co do tego, z kim dłużnika łączy stosunek prawa materialnego. W ocenie Sądu powoływane we wniosku okoliczności ani nie dotyczą osoby wierzyciela, ani też nie uniemożliwiają spełnienia świadczenia na jego rzecz.

W sprawie brak jest podstaw do odstępowania od ogólnych reguł ponoszenia kosztów w postępowaniu nieprocesowym, w związku z czym stwierdzono skuteczność ustawowej reguły, zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.).